

Amsterdam, 31 maart 2025

Geachte mevrouw Grever,

Met dit schrijven wil ik u wijzen op een dwaling in de wetenschap in het algemeen en uw publicaties in het bijzonder. De reden waarom ik specifiek u hierover aanschrijf is dat u als emeritus professor en lid van de KNAW autoriteit en overzicht heeft over het functioneren van uw vakgebied.

Het gaat om uitspraken die u doet over Zwarte Piet. U voegt zich in het postkoloniale narratief zonder dat daar ooit solide historische bronnen voor gevonden zijn, laat staan bewijs. Gezien uw invloed en status, zowel in het vakgebied als in de maatschappij, wegen uw uitspraken zwaar.

Ik doe sinds 2018 onderzoek naar de dwaling van de wetenschap in het dossier Zwarte Piet. In dat kader wil ik u vragen uw uitspraken te herzien.

Hier volgt mijn argumentatie.

Ter gelegenheid van uw boekpresentatie “onontkoombaar verleden” gaat u in op uw visie op geschiedwetenschap. Als gevolg van nieuwe perspectieven kan de geschiedschrijving in de loop der tijd nieuwe uitkomsten hebben.¹

U laat zich voor een groot deel leiden door wetenschapsfilosofen Thomas Kuhn en Hans-Georg Gadamer. De eerste is bekend om het concept van paradigmawisseling, waarbij u specifiek de *Gestalt-Switch* noemt. Gadamer introduceerde het idee dat de beleving van geschiedenis afhankelijk is van de context van waaruit die wordt bestudeerd. Omdat de context verandert zullen opeenvolgende interpretaties telkens weer een ander perspectief bieden op de geschiedenis. Hij noemt in dit kader de *Wirkungsgeschichte*, de doorwerking van het verleden in het heden.

Deze twee filosofen samen laten zien dat de geschiedschrijving multi-perspectivisch is en dat er soms breekpunten voorkomen waarbij verschillende perspectieven nauwelijks tot elkaar kunnen komen. U pleit in die gevallen voor: “*tactvolle dialoog over de historische interpretaties, met valide argumenten en met bewijs, uiteraard*”.²

¹ Ik heb uw boekpresentatie bekeken via <https://www.youtube.com/watch?v=R4pXkfkYVe4>

² Boekpresentatie: minuut 18

Uw onderzoeksthema is de koloniale periode en de manier waarop in de huidige tijd daarover wordt gedebatteerd. Nu ga ik direct naar het meest heikele punt uit dit thema: Zwarte Piet. U bent duidelijk over uw postkoloniale interpretatie van dit fenomeen:

- *“The recent controversy in the Netherlands about the phenomenon “Black Pete”, which attracted international attention, can also be connected to the legacy of Dutch slavery.”* Heritage as a resource for enhancing and assessing historical thinking (2015).
- *“The tensions about Black Pete in the Dutch classroom of the interviewed history teacher were strong, but in the end a conversation was possible. The students accepted the meta-perspective used by the history teacher: the distinction between facts and opinion, the contextual explanation about the Black Pete tradition, and the association with black slavery.”* Conversations about Contested Pasts (2024)

Dit zijn niet de enige voorbeelden waarbij u in uw onderzoek Zwarte Piet in verband brengt met trans-Atlantische slavernij of Europees kolonialisme. Ook veel van uw collega's schrijven vergelijkbaar over dit onderwerp, waaronder uw pupil Savenije in haar dissertatie.

Ik heb vrijwel alle beschikbare wetenschappelijke publicaties over Zwarte Piet gelezen. Daaruit trek ik de volgende conclusie:

Voor de postkoloniale interpretatie van Zwarte Piet als een relik van trans-Atlantische slavernij of Europees kolonialisme is nog **nooit** een bron gevonden. Deze interpretatie is **enkel** gebaseerd op postkoloniale vooroordelen. Deze vooroordelen zijn weliswaar gemeengoed geworden binnen de wetenschap, maar het blijven vooroordelen.

U stelt zelf dat er **altijd** valide argumenten en bewijs moet zijn voor een bepaald interpretatie. Voor de bewering dat er een verband zou bestaan tussen Zwarte Piet en trans-Atlantische slavernij bestaan **geen** valide argumenten en bewijs.

Hoewel de ontwikkelingsgeschiedenis van de sinterklaastraditie lang is en veel invloeden heeft gekend, blijken historische bronnen op een duidelijke grote lijn te wijzen. In het kort komt het hier op neer:

De traditie vertegenwoordigt meer dan 1000 jaar Nederlandse en Europese religieuze geschiedenis. De zwarte kleur staat onder andere voor het heidendom. Daarnaast biedt de heilige Sint Nicolaas al meer dan 1000 jaar bescherming tegen islamitische slavenjachten op Europese christenen. In de sinterklaastraditie leeft de moslim in deze rol voort als de zwarte moor. Hij is zwart omdat de islam in de ogen van de kerk een heidens geloof is. De kleding en het grappige gedrag van Zwarte Piet zijn afkomstig van de komediant van de sinterklaaskermis. Zijn rol van knecht is afkomstig van de gildeknecht van het Sint Nicolaasgilde.

Deze interpretatie van de traditie is gebaseerd op een veelheid aan historische bronnen en feiten die u kunt verifiëren in de onderliggende publicaties.³ Op dit videokanaal: www.youtube.com/@dekomediant kunt u een indruk hiervan krijgen.

Het islamitische element in de sinterklaastraditie gaat om bescherming tegen islamitische aanvallen, plunderingen en slavernij en de herdenking van Europese slachtoffers daarvan. De postkoloniale “interpretatie” van deze traditie is dus een grove vervalsing van de geschiedenis op basis van vooroordelen uit een verwrongen wereldbeeld. Deze dwaling in de wetenschap wordt al jaren breed uitgedragen door honderden postkoloniale wetenschappers, waaronder meer dan 150 professoren. Ik heb hiervan een lijst samengesteld: <https://www.dekomediant.nl/de-inventarisatie/>

Het is in het belang voor de geloofwaardigheid van de wetenschap als geheel alsook voor het tegengaan van polarisatie in de maatschappij dat deze dwaling zo spoedig mogelijk wordt rechtgezet. Interpretaties mogen verschillen, maar de bronnen moeten solide zijn.

Ik stuur deze brief met medeweten van het Sint en Pietengilde, de beheerder van de Nederlandse sinterklaastraditie en vertegenwoordiger van miljoenen Nederlandse liefhebbers van Zwarte Piet.

In het kader van de voortgang van mijn onderzoek wil ik u vragen mij uiterlijk 15 mei 2025 bericht te sturen. Wilt u uw uitspraken naar aanleiding van mijn argumentatie rectificeren of blijft u achter uw publicaties⁴ staan?

Hoogachtend,

Michiel C de Jong

³ M.C. de Jong: De komediant, de piraat en de geschiedvervalser (2018), M.C. de Jong: De kermis, de slavenjacht en het einde van de wetenschap (2020), M.C. de Jong en F. Pepe: Sint Nicolaas en de verborgen geschiedenis van Europa (2023). Zie ook <https://dekomediant.nl>

⁴ Het gaat om alle uitspraken over Zwarte Piet in de volgende publicaties omdat u daarin expliciet of impliciet een verband legt tussen Zwarte Piet en trans-Atlantische slavernij:

- Sensitive ‘Heritage’ of slavery in a multicultural classroom: pupils’ ideas about significance (2014) pagina 29
- Heritage as a resource for enhancing and assessing historical thinking (2015) pagina’s 40 en 41.
- ‘Kijk uit dat je niet alles omver trekt’; Standbeelden ‘Alles fout? Haal dan ook maar de piramides weg’ (NRC 29 juni 2020)
- Strijd om de sokkel (Volkskrant, 8 maart 2023)
- Histories of an Old Empire: The Ever-Changing Acknowledgement of Dutch Imperialism as a Present Past (2023) pagina’s 41, 42 en 43.
- Conversations about Contested Pasts (2024) pagina’s 6,7 en 9.